

Dr. hab. n. med. Anna Mosiołek

Klinika Psychiatryczna NOZ

Warszawski Uniwersytet Medyczny

Recenzja pracy doktorskiej mgr Justyny Sołowiej-Chmiel pt. „WYBRANE ASPEKTY FUNKCJONOWANIA SEKSUALNEGO U OSÓB Z ROZPOZNANIEM SCHIZOFRENII.”

Praca doktorska Doktorantki mgr Justyny Sołowiej-Chmiel pt. „WYBRANE ASPEKTY FUNKCJONOWANIA SEKSUALNEGO U OSÓB Z ROZPOZNANIEM SCHIZOFRENII” ma typowy układ dla dysertacji doktorskiej. Liczy 152 strony wraz z załącznikami. Składa się z 14 podstawowych rozdziałów oraz zawiera 35 tabel, 41 rycin i 174 pozycje piśmiennictwa. Celem pracy była ocena zależności pomiędzy poziomem hormonów płciowych (testosteronu, estradiolu, progesteronu), parametrami stresu oksydacyjnego (TAC, TOS), a nasileniem potrzeb i reakcji seksualnych, marzeń i fantazji seksualnych oraz satysfakcji seksualnej osób cierpiących na schizofrenię. Ponadto, podjęto próbę oceny wpływu ilości hospitalizacji na odczuwany poziom satysfakcji seksualnej, potrzeb i sprawności seksualnej oraz częstotść pojawiania się fantazji erotycznych. Doktorantka w swojej pracy dokonała również pomiaru korelacji stopnia nasilenia objawów psychotycznych i poziomu funkcjonowania seksualnego w wybranych aspektach - w zakresie sprawności seksualnej oraz poczucia satysfakcji seksualnej. Badania prowadzono w okresie od października 2015 r. do czerwca 2018 r., po uprzednim uzyskaniu zgody Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. W badaniu udział wzięło 84 pacjentów - 41 kobiet i 43 mężczyzn, w przedziale wiekowym od 18 do 45 roku życia. Każda z osób, po uprzednim wyrażeniu zgody na udział w badaniu,

Medycznego w Białymstoku. W badaniu udział wzięło 84 pacjentów - 41 kobiet i 43 mężczyzn, w przedziale wiekowym od 18 do 45 roku życia. Każda z osób, po uprzednim wyrażeniu zgody na udział w badaniu, została zakwalifikowana do jednej z czterech grup badawczych, pod względem płci i ilości hospitalizacji. Doktorantka zastosowała w swoich badaniach następujące narzędzia: Ustrukturyzowany Wywiad Kliniczny SCI-PANSS, Skalę Mell – Krat w wersji dla kobiet i dla mężczyzn, Skalę Satysfakcji Seksualnej Davies, Kwestionariusz Sekrety Fantazji Seksualnych Glenn Wilson i kwestionariusz osobowy oraz z pobranego materiału biologicznego dokonała pomiaru następujących parametrów laboratoryjnych: poziomu hormonów płciowych, tj. testosteronu, estradiolu i progesteronu oznaczonych w ślinie oraz parametrów stresu oksydacyjnego ocenionego na podstawie próbek moczu. Dokonała również oceny wpływu nasilenia objawów psychopatologicznych na funkcjonowanie seksualne w wymiarze potrzeb seksualnych, poziomu satysfakcji seksualnej i występowanie fantazji seksualnych.

We wstępie Doktorantka w krótkim zarysie przedstawia zarys historyczny związany z problematyką schizofrenii, która dotyka 1% populacji na świecie i jest chorobą dezorganizującą funkcjonowanie we wszystkich sferach życia człowieka. Doktorantka zwraca uwagę na fakt, że jednym z najbardziej delikatnych obszarów ludzkiego funkcjonowania jest seksualność. Zaburzenia seksualne są częstym problemem wśród osób chorujących psychicznie i wynikają z bardzo złożonej etiologii. Do najczęściej spotykanych objawów należą: obniżenie lub zanik potrzeb seksualnych, nadmierny wzrost potrzeb seksualnych, jakościowe zaburzenia popędu seksualnego, patologiczna masturbacja, zaburzenia erekcji i wytrysku. W większości przypadków, zaburzenia seksualne współwystępują z innymi objawami choroby i w wyniku oddziaływań terapeutycznych, problemy ustępują. Zdarza się również, że zaburzenia seksualne pojawiają się jeszcze przed wystąpieniem choroby psychicznej, co sprawia wiele trudności diagnostycznych. W pracy, Doktorantka skoncentrowała się na problematyce funkcjonowania seksualnego osób z rozpoznaniem schizofrenii. Kolejny rozdział pracy dotyczy specyfiki schizofrenii, kryteriów jej

rozpoznawania, etiologii oraz różnych metod oddziaływań terapeutycznych. Następnie scharakteryzowano funkcjonowanie seksualne człowieka jako jeden z wyznaczników zdrowia zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia, a także zależności pomiędzy zmieniającą się gospodarką hormonalną i sprawnością seksualną. W rozdziale o seksualności w schizofrenii opisano trudności, jakie napotykają na swej drodze osoby chore, uwarunkowania tych zaburzeń oraz wpływ farmakoterapii na funkcjonowanie seksualne. Kolejne rozdziały poświęcone zostały analizie badań własnych Doktorantki. Doktorantka sformułowała następujące problemy badawcze: jaki jest ogólny poziom satysfakcji seksualnej u badanych osób cierpiących na schizofrenię?; czy i w jaki sposób poziom hormonów płciowych i parametry stresu oksydacyjnego (TOS i TAC) wpływają na nasilenie potrzeb i reakcji seksualnych?; jaka jest częstość występowania fantazji seksualnych u badanych osób chorujących na schizofrenię?; czy poziom hormonów płciowych i parametrów stresu oksydacyjnego (TOS, TAC) ma wpływ na poczucie satysfakcji seksualnej?; jaka jest zależność pomiędzy poziomem satysfakcji emocjonalnej a nasileniem fantazji związanych z zażyłością (intymnością)?; czy ilość hospitalizacji wpływa na jakość funkcjonowania seksualnego (nasilenie potrzeb i reakcji seksualnych, poziom satysfakcji seksualnej i obecność fantazji seksualnych) ?; czy nasilenie objawów psychopatologicznych (na skali objawów pozytywnych, negatywnych, ogólnej psychopatologii) ma wpływ na jakość funkcjonowania seksualnego (nasilenie potrzeb i reakcji seksualnych, poziom satysfakcji seksualnej i obecność fantazji seksualnych) ? oraz 7 głównych hipotez badawczych. Autorka przedstawia bardzo dobrą analizę statystyczną tego trudnego zagadnienia. Wnioski pracy są napisane w sposób jasny i przejrzysty. Rozprawa napisana jest jasno, pod względem redakcyjnym nie budzi zastrzeżeń, a proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami są prawidłowe. Przedstawiona praca składa się ze standardowych części, jest napisana poprawnie językowo i stylistycznie. W pracy szczególną uwagę zwraca przejrzyste napisany wstęp bardzo dobrze wyjaśniający podjęte zagadnienia, czytelnie przedstawione cele naukowe, opis materiałów i metod użytych w pracy badawczej, opracowanie wyników przeprowadzonych badań oraz dyskusje i bibliografię przedstawiającą 174 pozycje

literaturowe. W pracy ponadto znajdują się streszczenia w języku polskim i angielskim a także wykaz skrótów, które są bardzo pomocne podczas czytania pracy. Praca napisana jest w sposób interesujący i zawiera wystarczające informacje, które umożliwiają ocenę dokonań Doktorantki oraz wagę prowadzonych przez nią badań.

Rozprawa doktorska mgr Justyny Sołowiej-Chmiel cechuje wysoka wartość merytoryczna. Autorka wykazała się umiejętnościami wprowadzenia w tematykę przeprowadzonych badań, prawidłowo dobrała metody badawcze i narzędzia statystyczne do analizy danych. Sposób przedstawienia wyników był jasny i rzetelny, zostały one zinterpretowane na tle literatury przedmiotu. Wnioski zostały przedstawione w sposób przejrzysty i poprawny. Praca jest napisana poprawnie językowo, stylistycznie.

Podsumowując, badania podjęte przez Doktorantkę mgr Justynę Sołowiej-Chmiel znajdują pełne uzasadnienie, zostały zaplanowane i przeprowadzone w sposób prawidłowy metodycznie, a uzyskane wyniki Doktorantka przedyskutowała w sposób dojrzały. Poza tym, Doktorantka wykazała się szeroką znajomością literatury z zakresu zagadnień dotyczących tematu pracy. Praca doktorska mgr Justyny Sołowiej-Chmiel stanowi samodzielny, oryginalny i wartościowy dorobek naukowy Doktorantki.

Całą pracę oceniam pozytywnie i uważam, że spełnia ona warunki zgodne z wytycznymi do przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim. Praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, Doktorantka odpowiedziała i zrealizowała wszystkie postawione pytania i cele badawcze, wykazała się wiedzą teoretyczną w dyscyplinie oraz posiada umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych; tym samym rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) i spełnia wszystkie wymagania stawiane pracom promocyjnym na stopień doktora.

W związku z tym, zwracam się z wnioskiem do Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o **dopuszczenie** mgr Justyny Sołowiej-Chmiel do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. n. med. Lek. Anna Mosiołek
spec. psychiatra
i spec. terapii środowiskowej
psychoterapeuta
7772298